IZVEDBENI SKLEP SVETA (EU) 2022/2080

z dne 25. oktobra 2022

o spremembi Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350 o odobritvi začasne podpore Republiki Litvi na podlagi Uredbe (EU) 2020/672 za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah po izbruhu COVID-19

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2020/672 z dne 19. maja 2020 o vzpostavitvi evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19 ([1]) in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Po prošnji Litve z dne 7. avgusta 2020 je Svet z Izvedbenim sklepom (EU) 2020/1350 ([2]) odobril finančno pomoč Litvi v obliki posojila v višini največ 602 310 000 EUR z največjo povprečno zapadlostjo 15 let in obdobjem razpoložljivosti 18 mesecev, da se dopolnijo nacionalna prizadevanja Litve za obravnavanje učinka izbruha COVID-19 in za odziv na socialno-ekonomske posledice tega izbruha za delavce in samozaposlene.

(2) S posojilom naj bi Litva financirala sheme skrajšanega delovnega časa in podobne ukrepov, kot so navedeni v členu 3 Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350.

(3) Po drugi prošnji Litve z dne 11. marca 2021 je Svet z Izvedbenim sklepom (EU) 2021/678 ([3]) o spremembi Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350 Litvi odobril dodatno finančno pomoč v višini 354 950 000 EUR s povečanjem najvišjega zneska posojila na 957 260 000 EUR z največjo povprečno zapadlostjo 15 let in obdobjem razpoložljivosti 18 mesecev, da se dopolnijo nacionalna prizadevanja Litve za obravnavanje učinka izbruha COVID-19 in za odziv na socialno-ekonomske posledice tega izbruha za delavce in samozaposlene.

(4) Litva naj bi dodatno posojilo uporabila za financiranje shem skrajšanega delovnega časa in podobnih ukrepov, kot so navedeni v členu 3 Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350, kakor je bil spremenjen z Izvedbenim sklepom (EU) 2021/678.

(5) Izbruh COVID-19 je imobiliziral precejšen del delovne sile v Litvi. To je pripeljalo do ponavljajočega se nenadnega in močnega povečanja javnofinančnih odhodkov v Litvi v zvezi z ukrepi iz člena 3, točki (a) in (b), Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350.

([1]) UL L 159, 20.5.2020, str. 1.

([2]) Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2020/1350 z dne 25. septembra 2020 o odobritvi začasne podpore Republiki Litvi na podlagi Uredbe (EU) 2020/672 za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah po izbruhu COVID-19 (UL L 314, 29.9.2020, str. 35).

([3]) Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2021/678 z dne 23. aprila 2021 o spremembi Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350 o odobritvi začasne podpore Republiki Litvi na podlagi Uredbe (EU) 2020/672 za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah po izbruhu COVID-19 (UL L 144, 27.4.2021, str. 12).

(6) Izbruh COVID-19 in izredni ukrepi, ki jih je Litva v letih 2020, 2021 in 2022 uvedla za zajezitev izbruha ter njegovih socialno-ekonomskih učinkov in učinkov, povezanih z zdravjem, so imeli in imajo še vedno zelo močan vpliv na javne finance. Primanjkljaj in dolg sektorja država sta v Litvi leta 2020 znašala 7,3 % oziroma 46,6 % bruto domačega proizvoda (BDP), konec leta 2021 pa sta se zmanjšala na 1,0 % oziroma 44,3 %. Glede na napoved Komisije iz pomladi 2022 naj bi primanjkljaj sektorja država Litve do konca leta 2022 znašal 4,6 % bruto domačega proizvoda (BDP), dolg sektorja država pa 42,7 % BDP. Glede na vmesno napoved Komisije iz poletja 2022 naj bi se BDP Litve v letu 2022 povečal za 1,9 %.

(7) Litva je 8. avgusta 2022 zaprosila za dodatno finančno pomoč Unije v višini 141 800 000 EUR, da bi še naprej dopolnjevala svoja nacionalna prizadevanja za obravnavanje učinka izbruha COVID-19 in za odziv na socialno-ekonomske posledice tega izbruha za delavce v letih 2020, 2021 in 2022. Litva je zlasti nadalje podaljšala ali spremenila sheme skrajšanega delovnega časa in podobne ukrepe iz uvodnih izjav 8 in 9.

(8) Litva je z „Zakonom o zaposlovanju št. XII-2470“ z dne 21. junija 2016, kakor je bil spremenjen z „Zakonom št. XIII-2822“ z dne 17. marca 2020, „Zakonom št. XIII-2846“ z dne 7. aprila 2020, „Zakonom št. XIII-3005“ z dne 4. junija 2020 in „Zakonom št. XIV-131“ z dne 23. decembra 2020, kot je navedeno v členu 3, točka (a), Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350, in kasneje spremenjenim z „Zakonom št. XIV-351“ z dne 27. maja 2021 in „Zakonom št. XIV-911“ z dne 20. januarja 2022, uvedla shemo za plačilo subvencij delodajalcem za kritje ocenjenih plač za vsako zaposleno osebo, ki se sooča z obdobjem brez dela, kot podporo v času karantene in izrednih razmer. Delodajalec je lahko pred 1. januarjem 2021 izbiral med subvencijami za kritje 70 % plače, do največ 1,5-kratnika minimalne plače, ali 90 % plače (100 % v primeru zaposlenih, starih 60 let in več) do višine minimalne plače. Od 1. januarja 2021 lahko delodajalec prejme subvencije za kritje 100 % plače, do največ 1,5-kratnika minimalne plače. Delodajalci, ki so sodelovali v shemi, morajo vsaj 50 % zaposlenih obdržati še najmanj tri mesece po prenehanju izplačevanja subvencije.

(9) Na podlagi „Zakona o zaposlovanju št. XII-2470“ z dne 21. junija 2016, kakor je bil spremenjen z „Zakonom št. XIII-3005“ z dne 4. junija 2020, kot je navedeno v členu 3, točka (b), Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350, in kasneje spremenjenega z „Zakonom št. XIV-351“ z dne 27. maja 2021, so se pred 1. julijem 2021 subvencije izplačevale tudi delavcem, ki so se vrnili po obdobju brez dela, in sicer za obdobje do šest mesecev po vrnitvi na delo. Ob upoštevanju zgornje meje minimalne plače ali dvakratnika minimalne plače glede na gospodarsko dejavnost, ki jo izvaja delodajalec, lahko znesek subvencij, izplačan v prvem in drugem mesecu po vrnitvi na delo, znaša do 100 % plače zaposlenega, v tretjem in četrtem mesecu do 50 % ter v petem in šestem mesecu do 30 %. Od 1. julija 2021 so se izplačevale subvencije za zaposlene, ki se vrnejo po obdobju brez dela, in sicer do dveh mesecev po vrnitvi na delo. Subvencija v prvem mesecu znaša 100 % plače zaposlenega, vendar ne več kot 0,9-kratnik minimalne plače, in v drugem mesecu 100 % plače zaposlenega, vendar ne več kot 0,6-kratnik minimalne plače. Za navedene subvencije se lahko šteje, da so podobne shemam skrajšanega delovnega časa iz Uredbe (EU) 2020/672, saj je bil njihov namen zagotoviti dohodkovno podporo zaposlenim in ohraniti obstoječa delovna razmerja.

(10) Litva izpolnjuje pogoje, da lahko zaprosi za finančno pomoč iz člena 3 Uredbe (EU) 2020/672. Litva je Komisiji predložila ustrezne dokaze, da so se dejanski in načrtovani javnofinančni odhodki od 1. februarja 2020 povečali za 1 264 915 309 EUR zaradi nacionalnih ukrepov, sprejetih za obravnavanje socialno-ekonomskih učinkov izbruha COVID-19. To pomeni nenadno in močno povečanje, saj je povezano tudi s podaljšanjem ali spremembo obstoječih nacionalnih ukrepov, neposredno povezanih s shemo skrajšanega delovnega časa in podobnimi ukrepi, ki zajemajo precejšen delež podjetij in delovne sile v Litvi. Litva namerava 144 350 000 EUR povečanih odhodkov financirati s sredstvi Unije, 21 505 309 EUR pa z lastnim financiranjem.

(11) Komisija se je v skladu s členom 6 Uredbe (EU) 2020/672 posvetovala z Litvo ter preverila nenadno in močno povečanje dejanskih in načrtovanih javnofinančnih odhodkov, neposredno povezano s shemami skrajšanega delovnega časa in podobnimi ukrepi iz prošnje z dne 8. avgusta 2022.

(12) Zato bi bilo treba zagotoviti finančno pomoč za podporo Litvi pri obravnavanju socialno-ekonomskih učinkov resnih gospodarskih motenj, ki jih je povzročil izbruh COVID-19. Komisija bi morala sprejeti odločitve glede zapadlosti, obsega in sprostitve obrokov in tranš v tesnem sodelovanju z nacionalnimi organi.

(13) Glede na to, da se je obdobje razpoložljivosti iz Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350 izteklo, je potrebno novo obdobje razpoložljivosti za dodatno finančno pomoč. Obdobje razpoložljivosti za finančno pomoč 18 mesecev, odobreno z Izvedbenim sklepom (EU) 2020/1350, bi bilo treba podaljšati za 21 mesecev in tako bi moralo biti skupno obdobje razpoložljivosti 39 mesecev od prvega dne po začetku učinkovanja Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350.

(14) Litva in Komisija bi morali ta sklep upoštevati pri sporazumu o posojilu iz člena 8(2) Uredbe (EU) 2020/672.

(15) Ta sklep ne bi smel posegati v izid kakršnih koli postopkov v zvezi z izkrivljanjem delovanja notranjega trga, ki se lahko izvedejo, in sicer zlasti na podlagi členov 107 in 108 Pogodbe. Ne razveljavlja zahteve, da države članice Komisijo na podlagi člena 108 Pogodbe obvestijo o primerih morebitne državne pomoči.

(16) Litva bi morala Komisijo redno obveščati o izvrševanju načrtovanih javnofinančnih odhodkov, da bi Komisija lahko ocenila, v kolikšnem obsegu je Litva izvršila navedene odhodke.

(17) Odločitev o zagotovitvi finančne pomoči je bila sprejeta ob upoštevanju obstoječih in pričakovanih potreb Litve, pa tudi prošenj za finančno pomoč na podlagi Uredbe (EU) 2020/672, ki so jih že predložile ali jih nameravajo predložiti druge države članice, pri čemer se upoštevajo načela enake obravnave, solidarnosti, sorazmernosti in preglednosti –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Izvedbeni sklep (EU) 2020/1350 se spremeni:

(1) člen 2 se spremeni:

(a) odstavka 1 in 2 se nadomestita z naslednjim:

„1. Unija da Litvi na voljo posojilo v znesku največ 1 099 060 000 EUR. Povprečna zapadlost posojila ne presega 15 let.

2. Obdobje razpoložljivosti finančne pomoči, odobrene s tem sklepom, je 39 mesecev od prvega dne po začetku učinkovanja tega sklepa.“;

(b) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Prvi obrok se sprosti ob začetku veljavnosti sporazuma o posojilu iz člena 8(2) Uredbe (EU) 2020/672. Vsi nadaljnji obroki se sprostijo v skladu s pogoji navedenega sporazuma o posojilu ali so, kadar je ustrezno, pogojeni z začetkom veljavnosti dodatka k navedenemu sporazumu ali spremenjenega sporazuma o posojilu, sklenjenega med Litvo in Komisijo, ki nadomešča prvotni sporazum o posojilu.“;

(2) člen 3 se nadomesti z naslednjim:

„*Člen 3*

Litva lahko financira naslednje ukrepe:

(a) subvencije plač med obdobjem brez dela, kot je določeno v členu 41 ‚Zakona o zaposlovanju št. XII-2470‘ z dne 21. junija 2016, kakor je bil nazadnje spremenjen z ‚Zakonom št. XIV-911‘ z dne 20. januarja 2022;

(b) subvencije plač po obdobju brez dela, kot je določeno v členu 41 ‚Zakona o zaposlovanju št. XII-2470‘ z dne 21. junija 2016, kakor je bil nazadnje spremenjen z ‚Zakonom št. XIV-351‘ z dne 27. maja 2021;

(c) nadomestila za samozaposlene, kot je določeno v členu 5-1 ‚Zakona o zaposlovanju št. XII-2470‘ z dne 21. junija 2016, kakor je bil spremenjen leta 2020;

(d) nadomestila za samozaposlene, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, kot je določeno v členu 5-2 ‚Zakona o zaposlovanju št. XII-2470‘ z dne 21. junija 2016, kakor je bil spremenjen leta 2020.“ .

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Republiko Litvo.

Ta sklep začne učinkovati z dnem uradne obvestitve naslovnika.

Člen 3

Ta sklep se objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Luxembourgu, 25. oktobra 2022

Za Svet
predsednik
J. SÍKELA